

beeld: Emil Nolde

Misschien speelt het leven van een mens zich wel af tussen de uitersten van het gedicht *Een geschenk* van de Poolse dichter Czeslaw Milosz (1911-2004) en de eerste verzen van de dichter van Psalm 130.

Een geschenk

*Zo'n gelukkige dag.
De mist was vroeg gezakt, ik werkte in de tuin.
De kolibries stonden stil boven de bloeiende kamperfoelie.
Er was geen ding op aarde dat ik zou willen hebben.
Ik kende niemand die het benijden waard was.
Wat aan kwaad was geschied, had ik vergeten.
Ik schaamde me niet bij de gedachte dat ik was wie ik ben.
Ik voelde nergens in mijn lichaam pijn.
Toen ik mij oprichtte, zag ik de blauwe zee en zeilen.*

Czeslaw Milosz

Nu komen wij in onze tuinen geen kolibries tegen, maar wel roodborstjes, pimpelmezen en boomklevers, waar het om gaat is dat je soms het gevoel hebt dat het leven goed is zoals het is. Je hebt op zo'n moment niets te wensen, je kunt genieten van wat is en wat jij hebt. Je leeft in het nu en je vergelijkt jezelf met niemand. Dat laatste is een recept voor een gelukkig leven; een mens voelt zich doorgaans nooit ongelukkiger dan wanneer hij of zij zijn of haar leven vergelijkt met dat van anderen. Op zo'n gelukkige dag voel je je dankbaar voor het geschenk dat het leven is. Maar zo voelt het leven niet altijd. Er zijn momenten dat je bidt:

beeld: Emil Nolde

*Uit diepten van ellende / roep ik tot U, o Heer.
Gij kunt verlossing zenden, / ik werp voor U mij neer.
O laat uw oor zich neigen / tot mij, tot mijn gebed.
Laat mij gehoor verkrijgen, / red mij, o Heere, red !*

Het zijn woorden uit Psalm 130, vers 1. Je weet niet waar je het zoeken moet en in je wanhoop richt je je tot God. Ook al weet je dat God het niet zomaar voor je oplost. Het gaat erom dat je je kunt uiten. Het verlangen om dat te doen gaat vanzelf en de woorden komen zonder nadenken op je lippen. God, bron van leven, Leven met een hoofdletter. Hiermee raken we aan het geheim van het leven. Het overstijgt ons eigen bestaan. Maar hoe dat precies zit weet niemand. We geloven dat God de dragende kracht is van het leven, iets dat het al omgeeft en omvat. Zo te denken kan een geborgen gevoel geven.

Maar als wij de naam van God noemen gaat dit ook over een stem. Een roepstem. Een stem die ons verleidt net iets meer te doen dan we geneigd zijn te willen. Zo horen we in de wereld een roep om gerechtigheid. Dit gaat over delen en niet alles voor onszelf houden. We delen van wat we hebben. Niet uit berekening, maar omdat je er voor kiest. Zo is er ook een roep om vrede. Niet dat wij die overal kunnen bewerkstelligen, het gaat er misschien om dat wij doen wat in ons vermogen ligt voor de mensen die ons pad kruisen. De aanwezigheid van God kun je ervaren doordat je soms iets van de geest van God kunt voelen. Gods geest gaat over creativiteit. Mensen worden er door aangeraakt, zoals dat in religieuze taal heet. Die geest is daar waar ieder mens op zijn of haar manier boven zichzelf wordt uitgetild, soms tot eigen verbazing. Je doet dan net iets meer dan wat je eigenlijk van jezelf zou verwachten. Je trekt daarmee bv vastgelopen verhoudingen weer vlot.

Meestal zitten we met ons gevoel en denken ergens tussen beide geciteerde gedichten in. Het leven van alledag kabbelt van werk en verplichtingen naar ontspanning en ontmoetingen. Als we geluk hebben doen we werk dat ons inspireert en dat bij ons past, dit lukt niet altijd. Ieder mens heeft ook liefhebberijen, dingen die hij of zij graag doet. Normaal gesproken vinden we het het prettigst als ons leven zijn gewone gang gaat met af en toe een hoogtepunt. Een vakantie of feest op zijn tijd geeft de tijd diepte. Op het moment dat het leven tegen zit door ziekte of een groot verlies valt het dagelijks ritme in duigen en moeten we alle zeilen bijzetten om overeind te blijven.

Dan komt het erop aan "er te zijn", de Godsnaam proberen waar te maken voor elkaar. Dat je open probeert te zijn over je situatie. Over het succesvolle en de gedeeltelijke mislukking. Dat er dan een barmhartige houding is ten opzichte van elkaar. Geïnspireerd door Jezus aan wie we ons op veel manieren kunnen spiegelen. Om zo gemeente van Christus te zijn.

beeld: Emil Nolde

Mijn naam is Matthy Bijleveld. Sinds 1 augustus 2016 predikant van de Kloosterkerkgemeente in Ter Apel voor vijftig procent. Daarnaast ben ik voor negen uur per week geestelijk verzorger/ziekenhuispredikant in het Universitair Centrum voor Psychiatrie, onderdeel van het UMC Groningen.

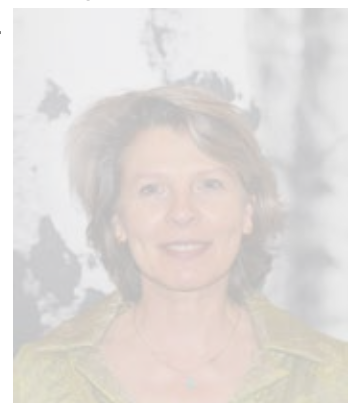
In de tweeëntwintig jaren in het UMCG ben ik gevormd tot de theoloog en predikant die ik nu ben. De rol van gemeentepredikant hoop ik me de komende jaren eigen te maken.

Leven heeft voor mij een groter accent dan de Theologische leer, al blijf ik binnen de theologie zoeken naar inspirerende gedachten. Inspirerend vind ik theologie als zij de vragen van geloof betreft op de cultuur waarin wij leven en op de vraagstukken waarvoor de huidige wereld ons stelt. Behalve door het gedachtengoed van de Klinisch Pastorale Vorming ben ik gevormd door de Psycho Analyse zoals die zich de laatste honderd jaar heeft ontwikkeld. Dat heeft me onder meer het inzicht gegeven dat het geloof er voor de mens is. En niet andersom. Mensen zijn geroepen tot vrijheid (zie ook Galaten 5). Een mens is verantwoordelijk voor zijn of haar eigen leven. Dit geldt ook voor het geloof. In dat opzicht voel ik me een echte protestant: ieder mens staat persoonlijk tegenover God, hoe je beeld van God er ook uitziet. Als we over God spreken is het goed om elkaar te vertellen wat we bedoelen als we dit woord gebruiken. Anders ontstaat er al gauw een verwarring. Door elkaar te vertellen wat we bedoelen als we de naam van God gebruiken valt die verwarring gemakkelijk op te lossen. God als een stem die roept. De stem die ons verleidt tot een vergevingsgezinde houding, tot barmhartigheid waar je zelf soms geneigd bent om te volharden in je eigen koppigheid of starheid.

Vrijheid in denken en voelen is een groot goed, maar ik geloof ook in gemeenschap en verbondenheid. Daarover gaat ook het woord 'religie', afgeleid van het Latijnse 'religare' wat verbinden betekent. 'Wat is het in onze geloofsgemeenschap, in onze samenleving wat ons met elkaar verbindt?' Dat we daarover met elkaar in gesprek raken.

In mijn werk drijft een gezonde nieuwsgierigheid naar mensen mij; er is veel dat me verwondert, verbaast en ontroert. Van moderne films en literatuur heb ik geleerd dat het om het concrete leven gaat: alles doet mee, het schone net zo goed als het afschrikwekkende. Onze eigen angsten horen hier ook bij. In de verhalen in het O.T. zien we ook dat alle kanten van het menselijk leven en samenleven worden belicht: oorlog naast verlangen naar liefde, vriendschap naast afgunst en jaloezie enz. De schilder Marc Chagall spreekt in dit verband over bijbelse poëzie. Verder put ik inspiratie uit samenzijn met vrienden en familie en uit schoonheid zoals die te vinden is in natuur, kunst en poëzie.

Ik geniet van het bos en de bloemen, van mooie schilderijen en gedichten. Maar ook van de verbinding en vrolijkheid die ik ervaar als ik sport: tennis, zaalvoetbal en fietsen.

beeld: Emil Nolde

*Hiermee had ik moeten beginnen: de hemel.
Een raam zonder vensterbank, kozijn of ruiten.
Een opening en niets daarbuiten,
maar wijd open.*

*Ik hoef niet te wachten op een heldere nacht,
noch mijn hoofd achterover te buigen,
om de hemel te bezien.
Hij is achter de rug, bij de hand en op de oogleden.
De hemel omwindt me strak
en tilt me van onderen op.*

*Zelfs de hoogste bergen zijn niet dichterbij de hemel
dan de diepste dalen.
Op geen enkele plaats is meer hemel dan op enige andere.
De hemel drukt even absoluut
op een wolk als op een graf.
De mol kan zich even hemels voelen
als de uil die zijn vleugels wiegt.
Een ding dat uit de afgrond valt
valt van hemel in hemel.*

*Korrelige en rotsachtige,
vloeibare, vlammeende en vluchtige
lappen hemel, kruimels hemel,
vlagen hemel, stapels.
De hemel is alomtegenwoordig
zelfs in het onderhuidse duister.
Ik neem hemel op, scheid hemel af.
Ik ben een val in een val,
een bewoonde bewoner
een omhelsde omhelzing,
een vraag in antwoord op een vraag.
De verdeling in aard en hemel
is geen geschikte manier
om aan dit geheel te denken.
Ik kan er alleen mee overleven
op een preciezer adres
dat sneller is te vinden,
mocht ik worden gezocht.
Mijn bijzondere kenmerken zijn
geestdrift en vertwijfeling.*

Wisława Szymborska